

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΕΘΕΛΟΔΟΥΛΙΑΣ (απόσπασμα)

☒ Φτωχοί, εξαθλιωμένοι και χαζοί άνθρωποι, έθνη αποφασισμένα για την ίδια της την δυστυχία και τυφλά στο δικό σας καλό!

Αφήνεστε να στερήστε μπροστά στα ίδια σας τα μάτια, το καλύτερο μέρος των εσόδων σας· τα χωράφια σας λεηλατούνται, τα σπίτια σας ληστεύονται, τα οικογενειακά σας κειμήλια αφαιρούνται.

Ζείτε με έναν τέτοιο τρόπο, ώστε να μην μπορείτε να θεωρήσετε ούτε ένα πράγμα δικό σας· και μάλλον θα θεωρείτε τον εαυτό σας τυχερούς που δανείζετε την ιδιοκτησία σας, τις οικογένειές σας και την ίδια σας τη ζωή.

Όλη αυτή η καταστροφή, αυτή η δυστυχία, αυτή η ερήμωση, πέφτει επάνω σας όχι από ξένους εχθρούς, αλλά από το μοναδικό εχθρό τον οποίο εσείς καθιστάτε τόσο δυνατό, για τον οποίο πηγαίνετε με γενναιότητα στον πόλεμο, για το μεγαλείο του οποίου δεν αρνείστε να προσφέρετε στο θάνατο τα ίδια σας τα κορμιά.

Εκείνος, που έτσι σας καταδυναστεύει, έχει μόνο δυο μάτια, μόνο δυο χέρια, μόνο ένα σώμα, τίποτα παραπάνω από όσα διαθέτει και ο τελευταίος άνθρωπος ανάμεσα στους αμέτρητους που κατοικούν στις πόλεις σας· στην πραγματικότητα δεν έχει τίποτα παραπάνω για να σας καταστρέψει από την εξουσία που εσείς του απονεύματε.

Πού βρήκε αρκετά μάτια για να σας κατασκοπεύσει, εάν δεν του τα δώσατε οι ίδιοι; Πώς μπορεί να έχει τόσα πολλά χέρια για να σας χτυπά, εάν δεν τα δανείστηκε από σας; Τα πόδια με τα οποία ποδοπατά τις πόλεις σας, πού τα βρήκε, αν δεν είναι τα δικά σας; Πώς έχει οποιαδήποτε εξουσία πάνω σας, εκτός μέσα από σας; Πώς θα τολμούσε να σας επιτεθεί, εάν δεν είχε τη συνεργασία σας; Τι θα μπορούσε να σας κάνει, εάν εσείς οι ίδιοι δεν συνεργούσατε με τον κλέφτη που σας ρημάζει, εάν δεν ήσασταν σύνενοχοι με τον εγκληματία που σας σκοτώνει, εάν εσείς οι ίδιοι δεν προδίδατε τους εαυτούς σας;

Σπέρνετε τα χωράφια σας ώστε να μπορεί να τα ρημάζει, φτιάχνετε και επιπλώνετε τα σπίτια σας ώστε να του δίνετε αγαθά να πλιατσικολογήσει· ανατρέφεται τις κόρες σας ώστε να μπορεί να ικανοποιήσει τη λαγνεία του· μεγαλώνετε τα παιδιά σας προκειμένου να ασκήσει πάνω τους το μεγαλύτερο προνόμιο που ξέρει –να οδηγηθούν στις μάχες του, να πάνε στο σφαγείο, να γίνουν υπηρέτες της απληστίας του και όργανα της εκδίκης του· παραδίδετε τα κορμιά σας στη σκληρή εργασία προκειμένου να είναι σε θέση να ικανοποιεί τις απολαύσεις του και να κυλιέται στις αισχρές ηδονές του· αδυνατίζετε προκειμένου να τον κάνετε τον ισχυρότερο και τον ενδοξότερο που θα σας έχει υπό έλεγχο.

Από όλες αυτές τις ταπεινώσεις, τέτοιες που ούτε τα κτήνη του αγρού θα υπέμεναν, μπορείτε να απαλλαγείτε, αν το προσπαθήσετε, όχι περνώντας στη δράση, αλλά απλώς επιθυμώντας την ελευθερία. Αποφασίστε να μην υπηρετείτε πλέον και αμέσως είστε ελεύθεροι. Δεν σας ζητώ να θέσετε τις χείρες πάνω στον τύρανο για να τον ανατρέψετε, αλλά απλώς να μην τον στηρίζετε πλέον· τότε θα τον παρατηρήσετε σαν έναν μεγάλο Κολοσσό του οποίου αποσπάρθηκε το βάθρο, να πέφτει από το ίδιο του το βάρος και να σπάει σε κομμάτια!

Étienne de la Boétie,

Πραγματεία περί εθελοδοουλίας (απόσπασμα)

περίπου 1560, πρώτη κυκλοφορία 1574

Μτφρ. Παναγιώτης Καλαμαράς

Εκδόσεις Πανοπτικών

Ο Etienne De La Boetie γεννήθηκε το 1530 στο Sarlat, στην περιφέρεια Perigord της νοτιοδυτικής Γαλλίας από αριστοκρατική οικογένεια. Ορφάνεψε σε νεαρή ηλικία και ανατράφηκε από το θείο του που ήταν βοηθός ιερέα στο Bouilbonnas. Πήρε το δίπλωμα της νομικής από το Πανεπιστήμιο της Orleans το 1553. Οι μεγάλες του ικανότητες έφεραν τον επόμενο χρόνο το βασιλικό διορισμό του στο κοινοβούλιο του Bordeaux, παρότι δεν είχε συμπληρώσει το νόμιμο όριο ηλικίας. Διακρίθηκε ως δικαστής και διπλωμάτης μέχρι τον πρόωπο θάνατό του το 1563. Ήταν επίσης διακεκριμένος ποιητής και ανθρωπιστής, μετέφρασε δε Ξενοφώντα και Πλούταρχο.

Δάσκαλός του ήταν ο Anne du Bourg, ένθερμος αμφοισβητίας, που το 1559 κήκε στην πυρά σαν αιρετικός. Εκείνη την εποχή η μελέτη των νομικών ήταν μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα περιπέτεια, μια φιλοσοφική αναζήτηση της αλήθειας και των θεμελιωδών αρχών που έπρεπε να διέπουν τη δίκαιη κοινωνία. Σ' αυτό το κλίμα ο La Boetie συντάσσει τη μελέτη του "Πραγματεία περί εθελοδοουλίας", η οποία διανεμήθει υπό μορφή χειρογράφου και δεν εκδόθηκε ποτέ από τον ίδιο. Το ριζοσπαστικό της περιεχόμενο ήταν ένας σημαντικός λόγος που απέτρεψε τον συγγραφέα από τη δημοσίευση. Για τον ίδιο λόγο δεν προχώρησε στη δημοσίευσή της και ο μεγάλος λόγιος Michel de Montaigne, που συνδέθηκε με στενή φιλία με τον La Boetie και μάλιστα μετά το θάνατό του έγραψε ένα δοκίμιο γι' αυτήν την σχέση, με τίτλο "Περί φιλίας".

Η "Πραγματεία" ξεχάστηκε για έναν περίπου αιώνα και ξαναήλθε στο φως κατά την περίοδο του Διαφωτισμού.

Πηγή/φωτό: [Αντικλείδι](#)

Διαβάστε επίσης, [Το βαθύτερο σημείο της κρίσης: θέμα θεσμών ή νοοτροπίας;](#) , Γιάννης Ζήσης, 19 Μαΐου 2010 _